

stvom upravo primao svu obrazovanost bizantijsku kao svoju. Od starijeg samorodnog ostalo je onoliko, koliko nije smetalo novomu duhu i pravu. S vjerom došla je knjiga, pismenost, umjetnost i društveni red u opće a i zakon. Vjera je nosila sa sabom i novu filosofiju, nov pogled na svijet, nova moralna načela. — Pri svem tom megju balkanskim Slavenima u prvi mah se drugojačije gledalo na državne zakone nego u bizantijskom carstvu. U bizantijskom carstvu vazda su se razlikovali zakoni državni i zakoni crkveni, dok u novim kršćanskim državama na balkanskom poluostrvu: Srbiji i Bugarskoj nijesu u početku te razlike ni osjećali. Svećenici a ne svjetovni ljudi bili su posrednici, koji su iz bogate pravne knjižnice grčko-rimskog svieta iznalazili ono, što je bilo za potrebu novih sljedbenika kršćanskih. Što su nalazili, to su i prevodili. Po svećenicima došli su Srbi do prve knjige i do prvih pisanih zakona.

Po svemu tome vidimo, da su počeci nekih južno-slavenskih prava prama dosadašnjem istraživanju u uskom savezu s pravom bizantijskim. Ta iz Bizanta, kako spomenusmo, došlo je ne samo kršćanstvo nego i kultura bizantijska, a s njom i pravo bizantijsko, ponajpače kanoničko. Što se tiče svjetskog prava, ima medju piscima različito mišljenje. Neki bizantiniste drže, da je bizantsko pravo igralo ulogu u svih naroda slavenskih. Izvode to ponajglavnije iz toga, što se nekoje bizantijske pravne zbirke javljaju sada u slavenskom prijevodu u svih pravoslavnih naroda slavenskih. Razlogom tomu prihvaćanju bilo ponajglavnije to, što se pravo bizantijsko nije širilo jezikom tudjim (grčkim) već u formi shvatljivoj narodu, u jeziku slavenskom.

(Konec prihodnjič.)

Razne vesti.

V Ljubljani, 15. marcija 1899.

— (Iz kronike društva »Pravnika«.) Tretji »Pravnikov« večer je bil dne 20. pr. m. ob udeležbi 17. članov. Razgovor je bil o praktičnih pravnih slučajih in društvenih stvareh. Na četrtem večeru dne 6. t. m., katerega se je udeležilo 15 društvenikov, razlagal je g. sodni tajnik Kavčnik svoje mnenje, da je po zakonu dopustna in iz praktičnih ozirov priporočila vredna določba v dražbenih pogojih, da največjega ponudka ni položiti v sodne roke, nego odšteti naravnost upravičenim upnikom. Temu mnenju so navzočni pritrdili in potem razpravljali še druge, ne posebno rábne določbe za dražbeno in naslednje postopanje po novem eksekucijskem redu.

— (Premembe na najvišjem sodišči.) Z Najvišjim ročnim pismom od 10. pr. m. je bilo dovoljeno prvemu predsedniku Karlu pl. Stremayru stopiti v zaproseni pokoj. Za svoje več nego 52-letno službovanje je bil tem povodom odlikovan še z velikim križem redu Sv. Štefana. Istega dne sta bila imenovana dosedanji drugi predsednik dr. Karel Habietinek prvim predsednikom, a dosedanji senatni predsednik dr. Emil Steinbach drugim predsednikom najvišjega sodnega in kasacijskega dvora.

— (Za vseučilišče v Ljubljani.) (Nadaljevanje iz prejšnjega letnika). Odkar se je to vseučiliško vprašanje sprožilo v deželnem zboru kranjskem, oglašali so se v istem smislu zapored predstavitelji slovenskega naroda, bodisi izven-kranjski poslanci, bodisi okrajni, mestni in občinski zastopi slovenski. Nešteta je vrsta resolucij in peticij, katere je slovenski narod v lanskem letu sklenil za vseučilišče v Ljubljani po svojih zakonitih zastopih, ali pa po shodih in na zborovanjih. Mej le-temi zavzema odlično mesto shod županov vseh slovenskih občin v Ljubljani dne 17. avgusta, ki je sklenil poslati posebno deputacijo pred Najvišji prestol s prošnjo za vseučilišče v Ljubljani. Prav tako se je shod slovenskih visokošolcev v Ljubljani dne 19. avgusta soglasno in s krepkimi resolucijami izrekel za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani in to na podlagi jedrovitih poročil, kateri sta podala g. pravoslovec K. Vodušek z Dunaja in g. modroslovec I. Majcen iz Gradca. — Ko se je koncem leta zopet sešel deželni zbor kranjski, bili so v prvi seji dne 29. decembra sprejeti novi, dodatni predlogi zastran vseučilišča v Ljubljani. Poslanec g. dr. Majaron je predlagal, naj se visoka vlada pozove, da že v državni proračun za l. 1899. postavi primeren znesek za odgojo docentov na bodočem ljubljanskem vseučilišči. Poslanec g. Ivan Hribar pa je predlagal, naj izvoli deželni zbor deputacijo, ki bi prošnjo za vseučilišče izročila Nj. Veličanstvu cesarju. Oba predloga je slovenska večina soglasno odobrila, ko sta ju predlagatelja utemeljila z daljšimi govori. V deputacijo so bili izvoljeni gg.: deželni glavar pl. Detela, knezoškof dr. Jeglič, odbornik Povše in poslanec dr. Majaron. Omenjena govora priobčimo v kaki naslednji številki, ker bo iz njiju posneti razvoj tega vprašanja v lanskem letu in kolikor toliko tudi dosedanje stališče vladino v tej stvari.

(Dalje prih.)

— (Pravniško društvo u Zagrebu) je imelo dne 18. pr. m. svojo redno glavno skupščino v vseučiliški palači. Odbor je izdal tiskano »izvješće« o svojem delovanju v l. 1898. Koncem leta je štelo društvo 598 članov in 2 ustanovnika, a njegova imovina je znašala 9821 gld. Ves trud društva je bil posvečen izdavanju časopisa »Mjesečnika«, kojemu je že 9. leto urednik g. vseučiliški profesor dr. Jos. Šilović. Na skupščini se je sklenil proračun za l. 1899 in volila znova polovica odbornikov, ki so po pravilih izstopili. Društvo bo dne 25. svečana 1900. l. praznovalo svojo petindvajsetletnico in sicer tako, da se izda stvarno kazalo vseh 25 letnikov »Mjesečnika«, potem spomenica, obsezajoča zgodovino društva in pravo-znanstvene članke, in konečno, da se bo v isti dan vršila slavnostna skupščina.

»Slovenski Pravnik« izhaja 15. dne vsacega meseca in dobivajo ga člani društva »Pravnika« brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld.

Uredništvo je v Ljubljani, v Gospodskih ulicah št. 17; upravništvo pa na Valvazorjevem trgu št. 7.